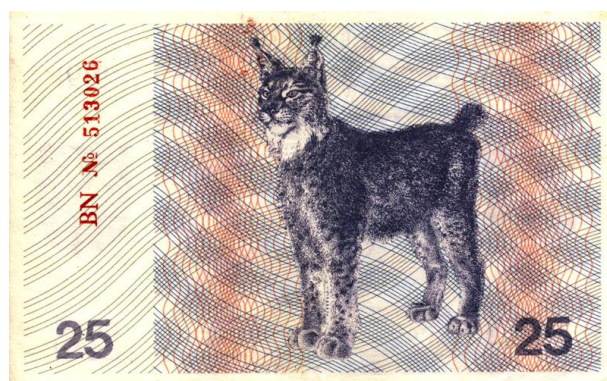

- 1 Näete pilte tänaseks hävinud Konstantin Pätsi suveresidentsist, mille lasi ehitada 1897. aastal suurkaupmees Grigori Jelisejev, kes selle 1934. a riigile müüs. **Mis nime see mereäärne loss kandis?**

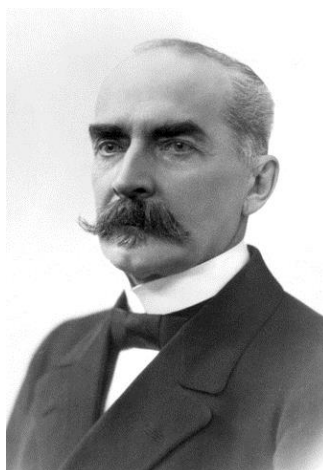
- 2 **Mis riigis** olid augustist 1991 kuni juunini 1993 käibel sellised rahad? Rahvas kutsus neid tollase peaministri nime järgi "vagnorkadeks". Neil oli kujutatud kodumaa loomariigi esindajaid: kiivitaja, sisalik, haigur, kanakull, piison, hunt, ilves, karu, nugis, põder. Riik soovib 1. jaanuaril 2015 kasutusele võtta euro.

- 3 Küsitava ordu asutas hispaania aadlik Ignatius Loyola Pariisis 1534. aastal. Eesmärgiks seati võitlus usupuhastuse vastu, katoliku usu kaitsmine ja levitamine ning paavsti võimu toetamine. Ordu juhivad kogu eluks valitav kindral, nn must paavst, kes allub otse Rooma paavstile. Ordu liikmed võivad elada ilmalikult ja pidada orduusse kuulumist saladuses. Olemas on ka seosed Eestiga: 1585 rajas küsitav ordu Tartus seminari, mis koolitas eesti ja läti keelt oskavaid tõlke ja töötas vaheaegade kuni 1625. aastani. Esimest korda ajaloo sai 2013. aastal selle ordu liikmest, Jorge Mario Bergoglio'st, paavst (nime all Franciscus). **Mis ordu?**

- 4 **Millises riigis** tegutseb organisatsioon nimega MNLA (*Mouvement National pour la Libération de l'Azawad* ehk Azawadi vabastamise rahvaliidumine)? Organisatsiooni esindajad käisid septembris 2012 ka Eestis, et taotleda tuge Azawadi iseseisvumisele. Tuareegide osakaal riigi elanikkonnast on küll vaid 10%, kuid nad taotlevad endile ligi poolt riigi territooriumist, muuhulgas ajaloolist Timbuktu linna, mida 2012. aastal juba käidi rüüstamas.

- 5 Fotol olevad mehed on mõlemad olnud ühel ametikohal – vasakpoolne mees esimesena aastail 1919-1925 ning parempoolne mees seni viimasena aastast 2011. Eelmine isik sel ametikohal oli naine ning üle-eelmine pälvis 2008. aastal Nobeli rahupreemia. **Milline ametikoht?** Vastuses peaks olema ka riigi nimi.

6 Küsitava terminiga viidatakse ametnikele, kes avalikustavad infot väärkäitumisest ja ebakorrapärasustest asutuses, kus nad ise töötavad. Sellise määratluse alla kuulub kindlasti ka endine CIA töötaja Edward Snowden, kes käesoleval aastal lekitas infot USA valitsusasutuste ülisalajase jälgimisprogrammi PRISM kohta ning seeläbi märgatavalt teravdas suurriikide vahel valitsevaid pingeid. **Mis termin?**

7 Maailma vanim tänaseni eksisteeriv vabariik loeb oma asutamise kuupäevaks 3. septembrit 301. Riigi asutajaks peetakse ühelt Horvaatia saarelt pärit kiviraidurit, kes põgenes jälitamise eest ühe raskesti ligipääsetava mäe otsa ja asutas seal kristliku kloostri. Riigi nimi ongi pärit sellelt pühakult. Kuigi vabariik, on nii riigivapil kui lipul kujutatud krooni. **Mis riik?**

8 Siin on ühe tuntud Eesti ettevõtte eelmine ja praegune juht. **Mis ettevõtte?**

9 Teatavasti võttis II Kontinentaalkongress (1776) vastu Ameerika Ühendriikide Iseseisvusdeklaratsiooni, millega kuulutati 13 Põhja-Ameerika kolooniat iseseisvaks ja loodi uus riik – Ameerika Ühendriigid. **Milline neist 13-st kolooniast (praegusest osariigist) on pindalalt suurim?** Näete seda osariiki ka kaardil märgituna. .Osariik sai nime Inglise kuninga järgi ja selle pealinn on Atlanta.

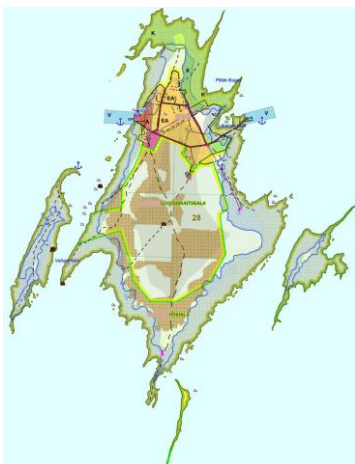

10 Kes on selle teksti autor? Siin on selle peaaegu 500 aasta vanuse teksti algus.

AMORE ET STUDIO ELUCIDANDAE
ueritatis hae subſcripta diſputabunt Vuittenbergae, Praſidēte
R. P. , Artii & S. Theologiae Magiſtro, eius-
demq; ibidem leſtore Ordinario. Quare petit ut qui non poſ-
ſunt uerbis praefentes nobiſcum diſceptare, agant id literis ab-
ſentes. In nomine domini noſtri Ieſu Chriſti. Amen.

- i Ominuſ & Magiſter noſter Ieſu Chriſtuſ, di-
cēdo poenitentia agite &c. omnem uitam ſi-
delium, poenitentiam eſſe uoluit.
ii Quod uerbu poenitentia de poenitentia ſacra-
mentalit, i. confeſſionis & ſatiſfactionis quae
ſacerdotum miniſterio celebratur non po-
teſt intelligi.
iii Non tamen ſola intēdit interiorē; immo interior nulla eſt, niſi
foriſ operetur uarias carniſ mortificationeſ.
iiii Manet itaq; poena donec manet odiu ſui, i. poenitentia uera
intuſ) ſcilicet uſq; ad introitu regni celorum.
v Papa non uult nec poteſt, ullas poenaſ remittere; praeter eaſ,
quae arbitrio uel ſuo uel canonum impoſuit.

11

Näete Kaarma valda kuuluva Eesti saare üldplaneeringu kaarti. Lääne pool on näha Vahase saar, idas Kassela, lõunas pikk ja kitsas Linnusitamaa. Tänavu toimus teine ülemaailmne saarlaste kokkutulek, millest osavõtjaid oli üle 150, kuid saare püsielanike arv on nüüd langenud alla 20. Reisida saab sinna parvlaevaga Arbo. **Mis saar?**

12

Kui Eestis midagi Botswana-nimelisest riigist teatakse, siis ehk seda, et ka Botswana riigilipp on samades värvides kui meie oma: sini-must-valge. Samamoodi võiksid leedulastel olla soojemad tunded ühe Aasia riigi vastu, mille uus, 2010. aastast kasutusele võetud lipp (paremal) jäljendab natuke Leedu trikoloori (vasakul). Kuni 2011. aastani valitses riiki sõjaline hunta. **Mis riigiga on tegemist?**

13

Ameerika ja Venemaa vaheline vastasseis pole ka tänapäeval kuhugi päris ära kadunud. Selle taustal on huvitav, et Venemaa rahvuslill on Põhja-Ameerikast pärinev üheaastane taim, mis jõudis Euroopasse Hispaania maadeavastajate vahendusel 1510. aastal. Venemaale tõi lilleseemned Hollandist tsaar Peeter I. Talupoeg Daniil Bokarev leiutas aastal 1828 meetodi, kuidas taimest õli toota. Kuigi tegemist on tähtsa põllukultuuriga, levib taas tava seda lille pidulikel puhkudel kinkida, enamasti ühekaupa ja ikka pika varre otsas. **Mis taimest on jutt?**

14

Järgmiseks aasta linnuks valitud suleline on kahtlemata üks värvikirevamaid tegelasi meie looduses. Nad eelistavad elamiseks puhtaid ja kohati madala sügavusega vooluveekogusid (nt Lõuna- ja Kagu-Eesti jõed), mille kaldad pakuvad kõrgemaid kohti pesa rajamiseks. Peas kujutab endast liivakivisse või kõrgemasse kaldasse uuristatud tunnelit, mille lõppu jääb pesaõõnsus. Pojad paiknevad pesas pesaõõnes kodarjalt, sabad sisse- ja nokad väljapoole. Nende toitmine käib aga järjekorras, meenutades karusselli. **Mis lind?**

15

Millise alates 2001. aastast väljaantava tiitli on seni pälvinud Raivo Musting, Jaak Hinrikus, Jaak Läänemets, Johannes Valk, Aavo Mölder, Andres Härm, Arvo Kuutok, Kalle Reiter, Ermo Sepp, Mati Nurm, Mart Timmi, Madis Ajaots, Avo Samariütel ja Raivo Külasepp?

16 Need puuviljad pärinevad Hiinast (paljudes keeltes tähendabki nimi „Hiina õuna“) ja neid võib liigitada kibedateks ja magusateks. Kibedad kasvasid Euroopas juba XI sajandil, magusad jõudsid Portugali alles XV sajandil ja on sealt edasi levinud. Üks levinumaid sorte on *Valencia* ja Hispaania on ka Euroopa suurim selle puuvilja kasvataja (aasta toodang 3 miljonit tonni). Maailma kogutoodangust (ligi 70 miljonit tonni) kasvatatakse 26% Brasiilias, samapalju toodavad kolm järgmist riiki – USA, Hiina ja India – kokku. **Mis puuviljad?**

17 Küsitav mees (1912-1984) oli aastakümneid üheks ornitoloogia ja looduskaitse eestvedajaks Eestis. Tema eestvõttel valmistati ette looduskaitseseadusi ja anti välja Eesti esimene punane raamat. 1989. a-st antakse välja temanimelist looduskaitsepreemiat, mille 2013. a pälvis internetilehekülgede ilm.ee ja looduskalender.ee looja Gennadi Skromnov. **Kes?**

18 Foiniiklased olid esimesed, kes avastasid Põhjanaela kui navigeerimisabimehe ja ehtasid mõned kõige varasematest majakatest. Nad olid eriti kuulsad purpurvärviga kauplemise poolest, mida nad valmistasid molluskite karpidest. Nende asutatud kolooniatest oli kuulsaim Kartaago (tänapäeva Tuneesia aladel). Nad elasid maa-alal, kuhu tervenisti mahub üks tänapäeva riik. **Nimetage see riik**, Eestist pindalalt 4 korda väiksem ja rahvaarvult 3,5 korda suurem.

19 Pildil näete puhkamas ainukest meres elavat kärplast. Nad asustavad Vaikse ookeani rannikut Kamtšatkast Kuriilideni ning Alaskast Mehhikoni. Nad on targad loomad, kivi hoitakse kõhunaha vahel ja selle vastu purustatakse merisiilikute ning krabide kodasid, et pehmet sisu kätte saada. Põhitoiduks on neil muidugi kalad. Öösiti poevad nad vetikate sisse magama, et meri neid kaljudelt minema ei kannaks. Loomal on eesti keeles kaks nime, üks neist ühtib ühe eesti imetaja nimega, millele liitub “meri”. **Mis loom?**

20 Selle koeratõu esindajad on kõik ühtmoodi kolmevärvilised. Koer on kuni 70 cm kõrge ja 50 kg raske, toas neid pidada pole kuigi mugav. Tõu nimes sisaldub ühe Euroopa riigi pealinna nimi, sealt riigist on koer ka pärit. **Nimetage see riik.**

21

Kergejõustiku maailmameistrivõistlusi on tänaseni peetud 14 korda ja ühel kergejõustikualal on sakslased võitnud 28 kullast pooled ehk 14 (naised 5 ja mehed 9). Pildilolev esimene maailmameister, Imrich Bugár on küll hoopis tšehh. **Mis kergejõustikualast on jutt?**

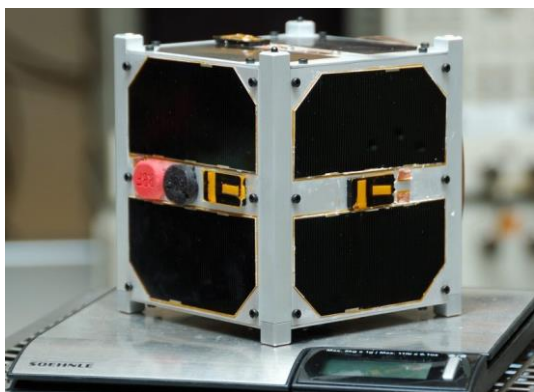
22

Viimasel ajal on maailma tabanud selle keemilise elemendi defitsiit ning esmajärjekorras tuleb muret tunda elektroonikatööstuse ja meditsiiniuuringute pärast. Probleem tekkis sellest, et maailma peamine selle ainega varustaja USA on tehaseid sulgenud (põhiosa sellest toodetakse vedeldatud maagaasist). Teadlased spekulatsioonivad võimalusega saada seda ainet kätte Kuult. **Nimetage see Universumis laialt levinud keemiline element.**

23

Sebastian Vettel saavutas 6. oktoobril oma 34. Vormel-1 MM-võistluste etapivõidu. Selles arvestuses on temast eespool vaid legendaarne kaasmaalane Michael Schumacher 91 etapivõiduga ning veel kaks mitte vähem legendaarset võidusõitjat vastavalt 51 ja 41 etapivõiduga. **Kes?**

24

Pildilolev objekt valmis 2008. aastal alanud projekti "*per solem ad astra*" raames. **Mis nime all on see väike "kastike" tuntud?**

25

Inglismaa jalgpall praadis "omas mahlas", kasutades kivilinenud taktikat ja mänguskeeme, kuni 25. novembril 1953 kohtuti Wembleyl 105 000 pealtvaataja ees maavõistlusel Helsingi olümpiavõitjaga. Inglaste vastasmeeskonda peeti tollal maailma parimaks, nende mängustiili nimetati "totaalseks jalgpalliks" ja maavõistlusel kasutasid nad skeemi 2-3-3-2 inglaste tavapärase 3-4-3 vastu. See "sajandi matšiks" tituleeritud mäng lõppes Inglismaa kaotusega 3:6. Vastaste väljakul kohtuti taas mais 1954, siis jäid inglased alla 1:7. **Nimetage Inglismaa vastasmeeskond.**

- 26 Fotol on Saksa vehkleja Thomas Bach, kes tuli 1976. aastal (tollal Saksa FV-d esindades) olümpiavõitjaks ning 1977. aastal maailmameistriks meeskondlikus floretis. Käesoleva aasta 10. septembril ületas Bach taas uudisekünnise. **Mille tõttu?**

- 27 Tema nimi on tuttav küllap igale nõukogude ajal koolis loodusteadusi õppinud inimesele, samas kui praegu võib vastupidist karta. Küsitava isiku näol oli tegu omaaegse vene teadlase ja ühiskonnategelasega, kes oma teooriate põhjal andis üldjoontes õige seletuse sulamisele, aurustumisele ja soojusjuhtivusele. Tema nime kannab Venemaa suurim, 1755. a asutatud Moskva ülikool. Lisaks on tema järgi ümber nimetatud Peterburi lähistel asuv Oranienbaumi linn ning ENSV ajal kandis just tema nime Gonsiori tänav Tallinnas. **Kes?**

- 28 Sellel spordialal pole olnud mitte niivõrd kiirus, kui vastupidavus (nii tehnika kui meeste oma). Peamiseks võistlusformaadiks on nn. "kuue päeva sõidud", neist esimene - *The Scottish Six Days Trial* – peeti aastal 1909 Šotimaa mägedes. Veidi üle nädala tagasi Sardiinias peetud *Six Day* sõidul sai Eesti koondis eesotsas Aigar Leokiga üle aegade parima – 9. koha. Kui tavapärasel motokrossil starditakse reeglina ühisstardist, siis küsitaval alal mitte. **Mis spordiala?**

[08]

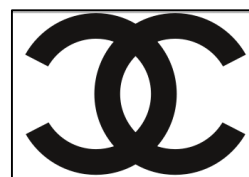
- 29 Google'i kõrval on teisigi otsimootoreid. **Mis nime kannab Microsofti otsimootor?** Sama sõna on eesnimeks lauljal, kes laulis tuntuks pala "White Christmas", ning perekonnanimeks sarja "Sõbrad" tegelasel Chandleril.

- 30 2011. aastal otsustati Eesti Vabariigi valitsuse istungil müüa kasutamata saastekvoot firmale, mis tarnis vastutasuks umbes 500 elektriautot ning rajas Eestisse elektriautode laadimisvõrgustiku. **Mis autofirma?**

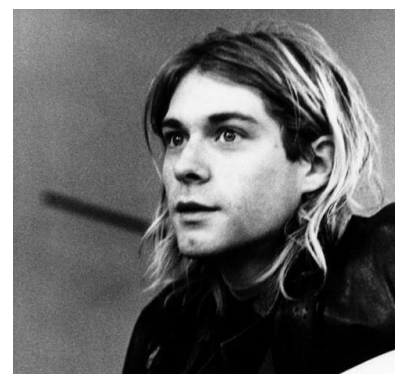
31 Hiljuti ilmus Prantsusmaal Jean-Pierre Minaudier` tõlkes üks eesti autori romaan. Romaani prantsusekeelne pealkiri on „L'homme qui savait la langue des serpents". **Millisest romaanist on jutt?** (nimetage autor ja teos)

32 Daam pildil on ajakirjanik ja DJ, pärit Elvast. Muuhulgas võib teda pidada Eesti eurolaulu isa, asendamatu Juhan Paadami järeltulijaks. **Kes?**

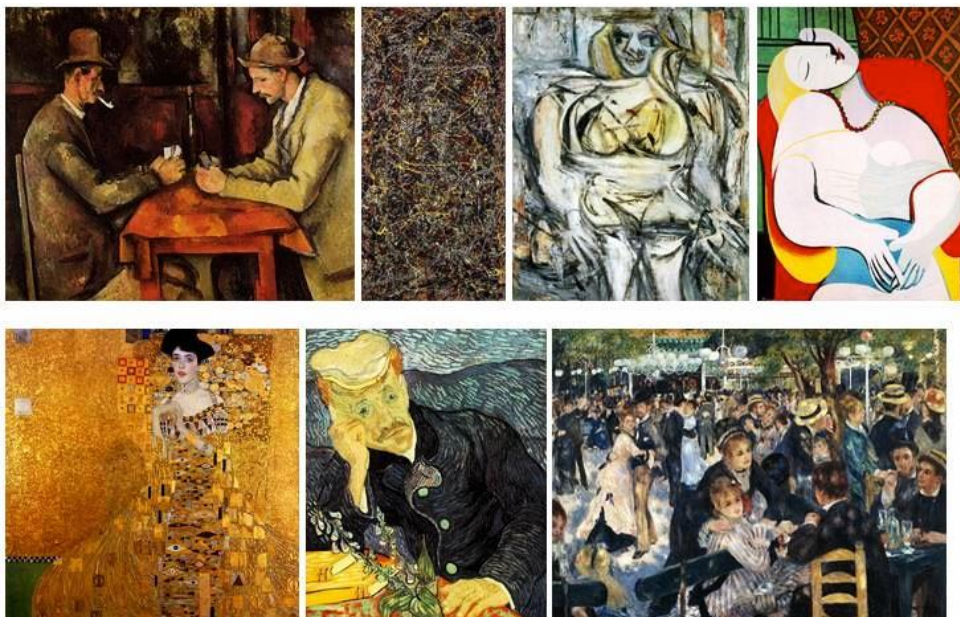

33 Näete osa ühe moefirma logost. Firma on tuntud oma tagasihoidlike, kuid elegantsete mustade kleitide ja kostüümide poolest, legendaarseks on muutunud parfüüm nr. 5. **Mis firma?**

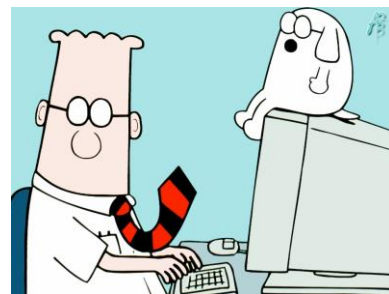
34 Heast muusikast lugu pidavad lõuapoolikud on öelnud, et „1994. aasta oli muusika jaoks väga halb aasta – suri ... ja sündis ...". **Kes suri** (1967–1994) ja **kes sündis?** Surm leidis aset 5. aprillil, sünd aga 1. märtsil. Lahkunud muusikut näete ka pildil.

35 Mis laadi edetabeli esimese otsa moodustavad alljärgnevalt kujutatud kunsteosed?

- 36 Pildil on ühe koomiksisarja nime tegelane koos ühe targa loomakesega. **Nimetage palun mõlemad tegelased.**

- 37 6. oktoobril tähistas 60. sünnipäeva eesti klaverikunstnik ja helilooja, kunagine ansambli Ruja juht. Mitu aastat on ta korraldanud konsterdisarja "Klaver tuleb külla". Tema isa on muusikapedagoog, ema – viiulikunstnik, onu – lastekirjanik, kelle loodud tegelastest olgu nimetatud kotkas Valgesulg, koer Nublu, ahv Topi, toonekurg Tooni. **Mis on nende ühine perekonnanimi?**

- 38 Pildil olev näitleja on kandideerinud Oscarile rollidega filmides „21 grammi“ ning „Ilmvõimatu“, mis rääkis Tai tsunamist. Eesti kinodes sai teda äsja näha filmis „Kaks ema“. Pilt näitab teda värskes eluloofilmis kehastamas printsess Dianat. **Kes on see Austraalias üles kasvanud näitleja?**

- 39 Päev enne maailma mainekamate filmauhindade, Ameerika Filmiakadeemia auhindade ehk Oscarite jagamist toimub Los Angeleses traditsiooniliselt tseremoonia, kus pärjatakse aasta halvimaid filme ja osatäitjasi. Auhind kujutab endast kullatolmuga üle pritsitud aedvilja filmirulli otsas. **Mis aedvili kaunistab seda auhinda?**

- 40 **Kes on see näitleja?** Lisaks teatri- ja teletööl on ta mänginud filmides "Head käed", "Soovide puu", "Rotilõks" ja "Seenelkäik". Rolli eest "Seenelkäigus" pälvis ta filmifestivalil Marokos parima naisosatäitja preemia.

Vastused

1	Oru loss	21	kettaheide
2	Leedu	22	heelium
3	jesuiitide ordu	23	Alain Prost, Ayrton Senna
4	Mali	24	EstCube-1
5	Soome presidendid	25	Ungari
6	vilepuhuja	26	Rahvusvahelise Olümpiakomitee uus president
7	San Marino	27	Mihhail Lomonossov
8	Estonian Air	28	enduro
9	Georgia	29	Bing
10	Martin Luther	30	Mitsubishi
11	Abruka	31	Mees, kes teadis ussisõnu, Andrus Kivirähk
12	Birma (Myanmar)	32	Heidy Purga
13	päevalill	33	Chanel
14	jäälind	34	suri Kurt Cobain, sündis Justin Bieber
15	aasta põllumees	35	kõigi aegade kalleimad maalid
16	apelsin	36	Dilbert ja Dogbert
17	Eerik Kumari	37	Rannap (Rein, Heino, Ines, Jaan)
18	Liibanon	38	Naomi Watts
19	merisaarmas ehk kalaan	39	vaarikas
20	Šveits (berni karjakoer)	40	Elina Reinold

Küsimused:

Ove Põder, Madis Hurt, Ants Siim, Arko Olesk, Indrek Salis, Jevgeni Nurmla, Aare Olander